

Bruksela, dnia 25 czerwca 2013 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 61/2013

Sprawozdanie ze spotkania przedstawicieli parlamentów narodowych (urzędników) z wiceprzewodniczącym Komisji Europejskiej odpowiedzialnym za obszar konkurencji – panem Joaquinem Almunia

W dniu 18 czerwca przedstawiciele parlamentów narodowych (urzędnicy) spotkali się z wiceprzewodniczącym Komisji Europejskiej odpowiedzialnym za obszar konkurencji – panem **Joaquinem Almunia**.

Komisarz Joaquin Almunia

Uwagi wstępne

Na początku komisarz Joaquin Almunia krótko omówił kompetencje Komisji Europejskiej w obszarze konkurencji. Następnie skoncentrował się na relacjach między Parlamentem Europejskim i Komisją Europejską w dziedzinie konkurencji. Komisarz podkreślił, że w jego opinii polityka konkurencji jest środkiem na wzmocnienie społecznej gospodarki rynkowej i zwiększenie efektywności oraz wzmocnienie sprawiedliwości.

Komisarz Almunia wyjaśnił, że Komisja ma wyłączne kompetencje w dziedzinie konkurencji, ale wymienił następujące obszary i sposoby współpracy PE i Komisji Europejskiej w tym obszarze:

- sektory i działania ujęte w wyłączeniach grupowych spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję, przy czym wcześniejsza notyfikacja Komisji nie jest wymagana, ale Komisja odpowiada na skargi, jeśli są do niej kierowane,
- akty prawne odnoszące się do kwestii porozumień antykonkurencyjnych (w tym karteli). Odniósł się do niedawnego przyjęcia przez Parlament Europejski polityki roszczeń odszkodowawczych prywatnoprawnych (ang. *private enforcement*), w tym pozwów zbiorowych, z tytułu roszczeń odszkodowawczych w wyniku naruszenia / nadużyć prawa konkurencji państw członkowskich i Unii Europejskiej, włącznie z prawem do wniesienia takiej sprawy przed sądy krajowe, celem jej rozpatrzenia i rozstrzygnięcia. Dodał, że kwestia ta jest powiązana z toczącą się obecnie dyskusją na temat podejmowania działań zbiorowych i że Komisja przewidywała włączenie segmentu dotyczącego działań zbiorowych do tekstu aktu prawnego przyjętego przez PE, ale PE wolał przyjąć szersze podejście odnoszące się do odszkodowań¹.

Rozporządzenie nr 1/2003² wprowadza w życie unijne reguły zakazujące porozumień antykonkurencyjnych (do których zalicza się też kartele) oraz nadużywania pozycji dominującej („reguły konkurencji UE”), które zostały określone w art. 101 i 102 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („Traktat”), poprzez ustanowienie warunków stosowania tych przepisów w indywidualnych przypadkach przez Komisję, krajowe organy ds. konkurencji oraz sądy krajowe.

Rozporządzenie nr 1/2003 przyznaje Komisji oraz krajowym organom ds. konkurencji kompetencje do stosowania art. 101 i 102 Traktatu³. Komisja może nakładać grzywny na przedsiębiorstwa, które dopuściły się naruszenia tych przepisów⁴. Uprawnienia krajowych organów ds. konkurencji określono w art. 5 rozporządzenia nr 1/2003. Stosowanie reguł

---

¹ Komisarz odnosił się do Wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady w sprawie wykonywania prawa do podejmowania działań zbiorowych w kontekście swobody przedsiębiorczości i swobody świadczenia usług - COM (2012) 130 oraz do Wniosku - dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie niektórych przepisów regulujących dochodzenie roszczeń odszkodowawczych z tytułu naruszenia prawa konkurencji państw członkowskich i Unii Europejskiej, objęte przepisami prawa krajowego - COM (2013) 404: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0404:FIN:PL:PDF>

² Rozporządzenie Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 i 82 Traktatu, Dz.U. L 1 z 4.1.2003, s. 1. Ze skutkiem od dnia 1 grudnia 2009 r. art. 81 i 82 Traktatu WE stały się odpowiednio art. 101 i 102 Traktatu.. Ich treść nie uległa zmianie.

³ Odpowiednio art. 4 i 5 rozporządzenia nr 1/2003.

⁴ Artykuł 23 rozporządzenia nr 1/2003.

konkurencji UE przez Komisję i krajowe organy ds. konkurencji określa się zwykle, jako egzekwowanie prawa konkurencji UE na drodze publicznoprawnej.

Oprócz możliwości egzekwowania wspomnianych przepisów na drodze publicznoprawnej, bezpośredni skutek art. 101 i 102 Traktatu oznacza, że artykuły te stanowią dla jednostek źródło praw i obowiązków, których egzekwowanie należy do kompetencji sądów krajowych państw członkowskich⁵. Zjawisko to określa się mianem egzekwowania reguł konkurencji UE na drodze prywatnoprawnej.

*Roszczenia o odszkodowanie z tytułu naruszeń art. 101 i 102 Traktatu stanowią ważny aspekt egzekwowania prawa konkurencji UE na drodze prywatnoprawnej. Z bezpośredniego skutku zakazów ustanowionych w art. 101 i 102 Traktatu wynika, że każda jednostka może żądać naprawienia poniesionej szkody, jeżeli między tą szkodą a naruszeniem reguł konkurencji UE istnieje związek przyczynowy⁶. Poszkodowani muszą mieć możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych nie tylko za faktycznie poniesioną szkodę (*damnum emergens*), ale również za zysk, którego zostali pozbawieni (*utracone korzyści, lucrum cessans*) wraz z odsetkami⁷. Odszkodowania za szkodę wynikłą z naruszenia reguł konkurencji UE nie można uzyskać na drodze publicznoprawnego egzekwowania tych reguł. Przyznawanie odszkodowań nie wchodzi w zakres kompetencji Komisji ani krajowych organów ds. konkurencji, pozostaje natomiast w gestii sądów krajowych, które orzekają na podstawie przepisów materialnego i procesowego prawa cywilnego.*

Zgodność z regułami konkurencji UE zapewnia się zatem poprzez stanowcze egzekwowanie tych przepisów na drodze publicznoprawnej przez Komisję oraz krajowe organy ds. konkurencji, w połączeniu z ich egzekwowaniem na drodze prywatnoprawnej przez sądy krajowe.

- dialog polityczny i wymiana poglądów z udziałem w komisji PE, głównie w Komisji ds. Gospodarczych i Monetarnych ECON (4-5 razy w roku), a rzadziej w innych komisjach PE, takich jak Komisja Rozwoju Regionalnego REGI (w odniesieniu do wytycznych ws. regionalnej pomocy państwa na lata 2014-2020) i Komisja Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów IMCO (w przypadkach pomocy państwa),
- nieformalne spotkania z koordynatorami Komisji ds. Gospodarczych i Monetarnych ECON w odniesieniu do niektórych inicjatyw,

---

⁵ Artykuł 6 rozporządzenia nr 1/2003; zob. także sprawa 127/73, *BRT przeciwko SABAM*, [1974] Rec. 51, pkt 16; sprawa C-282/95 P, *Guérin Automobiles przeciwko Komisji*, [1997] Zb.Orz. I-1503, pkt 39.

⁶ Zob. wyrok z 2001 r. w sprawie C-453/99 *Courage and Crehan*, Rec. s. I-6297; wyrok z 2006 r. w sprawach połączonych C-295/04 – 298/04, *Manfredi*, Zb.Orz. s. I-6619; wyrok z 2011 r. w sprawie C-360/09, *Pfleiderer AG przeciwko Bundeskartellamt*, Zb.Orz. s. I-5161; oraz wyrok z 2012 r. w sprawie C-199/11, *Wspólnota Europejska przeciwko Otis NV i inni*, Zb.Orz. s. I-0000.

⁷ Wyrok w sprawie *Manfredi*, zob. przypis 5, pkt 95.

- uczestnictwo komisarza w sesjach plenarnych - od czasu do czasu,
- zaangażowanie PE raz do roku w dyskusję na temat Rocznej Strategii Konkurencyjności.

Jeśli chodzi o relacje komisarza ds. konkurencji z parlamentami narodowymi, wspomniał, że był w kontakcie z niektórymi parlamentami narodowymi i nawiązał do swojej wizyty w Bundestagu w zeszłym miesiącu. Następnie podkreślił konieczność dostosowania przez parlamenty narodowe krajowych przepisów w dziedzinie konkurencji do tych przyjętych na szczeblu UE. Zachęcił również parlamenty narodowe do ścisłej współpracy ze sobą.

Następnie odniósł się do Europejskiej Sieci Konkurencji (ECN - European Competition Network)⁸, która umożliwia codzienną współpracę z krajowymi organami ochrony konkurencji. Podkreślił, że wszystkie decyzje podejmowane na poziomie UE muszą być wdrażane. Stwierdził wreszcie, że poglądy i opinie parlamentów narodowych są mile widziane i że chciałby wzmocnienia relacji pomiędzy parlamentami narodowymi i instytucjami europejskimi.

Pytania i odpowiedzi

- **Biorąc pod uwagę obecny kryzys, czy komisarz rozważa wprowadzenie zmian do europejskiej polityki konkurencji? W związku z tym, czy należałoby tworzyć nowych europejskich championów (wielkie koncerny), czy wręcz przeciwnie - wspierać małe i średnie przedsiębiorstwa? W jakim kierunku zmierza polityka konkurencji? Ponadto, biorąc pod uwagę złożoność procedury uzyskania odszkodowania za szkody powstałe w wyniku praktyk antykonkurencyjnych, czy nie byłoby lepiej, gdyby dyrektywa w tej sprawie została zastąpiona przez mechanizm często stosowany przez Komisję Europejską, a więc komunikat, przydatny w odniesieniu do oceny wysokości odszkodowania dla strony, która faktycznie poniosła szkody?**

Komisarz Almunia odpowiedział, że cele polityki konkurencji obejmują trzy następujące elementy: obniżenie cen, inwestycje (jeśli warunki rynkowe są spójne z polityką UE, nastąpi zwiększenie inwestycji) i innowacje (gdy polityka konkurencji jest przestrzegana, pojawiają się nowe możliwości).

---

⁸ http://europa.eu/legislation_summaries/competition/firms/126109_pl.htm

Następnie podkreślił, że Komisja jest przeciwna nadużyciom stosowanym przez duże dominujące firmy i że w celu powstania innowacyjnej gospodarki muszą zostać zniesione bariery na rynku. W opinii komisarza firmy, które nie służą gospodarce i nie są konkurencyjne, powinny przestać istnieć.

Komisarz podkreślił również konieczność dostosowania krajowych ram prawnych do legislacji unijnej. Celem Komisji Europejskiej jest walka z kartelami i zapobieganie nadużywaniu pozycji rynkowej przez firmy dominujące w każdym sektorze gospodarki oraz w każdym państwie członkowskim Unii Europejskiej.

Jeśli chodzi o mechanizm przyznawania odszkodowania w wyniku nadużycia pozycji rynkowej, komisarz Almunia podkreślił, że procedura sądowa o przyznanie odszkodowania w sprawach dotyczących nadużywania pozycji rynkowej jest odpowiednia, jako że wyrok w tej sprawie jest wiążący, w przeciwieństwie do mechanizmu komunikatu, który byłby nieprzydatny do rozwiązywania tego rodzaju problemów.

- **W odniesieniu do Wytocznych Polityki Regionalnej i kategoryzacji wsparcia dla regionów o PKB poniżej 75% średniego PKB UE, czy istnieje możliwość zachowania obecnego poziomu pomocy, mając na uwadze, że kolegium komisarzy omawia obecnie zmiany w odniesieniu do różnych regionów?**

W odniesieniu do polityki regionalnej komisarz Almunia powiedział, że realizacja polityki konkurencji jest najważniejsza i że zmiany poziomu PKB i wsparcia dla regionów nie powinny mieć żadnego wpływu na rozwój i wzrost gospodarczy.

- **W odniesieniu do rosyjskiej spółki "Gazprom", jakie jest stanowisko komisarza odnośnie tego, kiedy wreszcie kwestia pozycji monopolistycznej Gazpromu w krajach bałtyckich zostanie rozwiązana? Obecnie Gazprom jest jedynym dostawcą gazu dla regionu Morza Bałtyckiego.**

Odpowiadając na to pytanie komisarz poinformował przedstawicieli parlamentów narodowych, że obecnie toczy się postępowanie antymonopolowe przeciwko spółce Gazprom. 4 września 2012 r. Komisja Europejska poinformowała o wszczęciu postępowania przeciwko Gazpromowi w sprawie nadużywania dominującej pozycji na wewnętrznym rynku gazu. Komisja podejrzewa Gazprom o praktyki ograniczające konkurencję, takie jak podział rynku przez utrudnianie swobodnego przepływu gazu między państwami członkowskimi (zakaz reeksportu), uniemożliwianie dywersyfikacji dostaw gazu oraz nakładanie

nieuczciwych cen na odbiorców przez indeksowanie ich w oparciu o ceny ropy naftowej. Zwrócił uwagę, że te trzy ww. aspekty warunki podpisanej umowy podlegają badaniu przez Komisję.

Komisarz Almunia powiedział, że nie wie, kiedy będzie wydana formalna decyzja i kiedy będą gotowe wyniki dochodzenia przeciw Gazpromowi. Wyraźnie stwierdził, że nie ma terminu ostatecznego zakończenia postępowania.

Ewentualna decyzja stwierdzająca naruszenie unijnego prawa konkurencji może nie tylko nałożyć na Gazprom wielomiliardowe kary, ale również ograniczyć jego dalszą ekspansję na rynku europejskim (przejmowanie aktywów zagranicznych spółek) i utrudnić pozyskanie inwestorów do realizacji kapitałochłonnych przedsięwzięć (rozbudowy sieci gazociągowej i zagospodarowania nowych złóż). Urynkowienie ceny gazu w kontraktach długoterminowych, do którego dąży KE, może w istotny sposób wspomóc transformację sektora gazowego w Polsce i innych państwach UE.

- **Jeśli chodzi o dyrektywę ws. usług płatniczych, czy można oczekiwać jakichś zmian?**

Komisarz Almunia odpowiedział, że Dyrekcja ds. Konkurencji omawia tę kwestię z Komisją ds. Gospodarczych i Walutowych i że do tej pory nie udało się wyznaczyć posła sprawozdawcy i w konsekwencji jest zbyt wcześnie, aby ustalić, czy będą wprowadzone jakiegokolwiek zmiany do niniejszej dyrektywy. Wyraził jednak nadzieję, iż uda się osiągnąć porozumienie w tej sprawie przed wyborami europejskimi w 2014 roku.

- **Czego można się spodziewać po przyjęciu wytycznych dotyczących regionalnej pomocy państwa na lata 2014-2020, które mają być opublikowane w dniu 19 czerwca? Jakie są główne wyzwania w dziedzinie polityki konkurencji w najbliższych latach?**

W odpowiedzi na pierwsze pytanie, komisarz Almunia wyjaśnił, że celem wytycznych ws. regionalnej pomocy państwa na lata 2014-2020 jest przygotowanie zaleceń do tworzenia zachęt dla regionów, które są poniżej średniej UE. Dodał ponadto, że obecne wytyczne są dyskutowane w ramach negocjacji w sprawie nowych wieloletnich ram finansowych na lata 2014-2020. Powiedział również, że istnieje potrzeba uproszczenia procedur i że najważniejsze są inwestycje w regionach. W jego opinii w kontekście ograniczeń budżetowych, zmienione wytyczne będą wspierały wzrost gospodarczy poprzez wspieranie inwestycji w projekty, które

przynoszą rzeczywistą wartość dodaną dla rozwoju regionalnego, w szczególności w regionach Europy znajdujących się w najbardziej niekorzystnej sytuacji.

Więcej na ten temat na stronie: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-569_en.htm

Jeśli chodzi o kwestię wyzwań, komisarz stwierdził, że najważniejsze jest mądre korzystanie z pieniędzy państwowych, podkreślając, że głównym wyzwaniem jest poprawa konkurencyjności na rynku w celu osiągnięcia zrównoważonego rozwoju. Podkreślił, że podejście Komisji do zwalczania karteli oraz w dziedzinie polityki antymonopolowej jest bardzo restrykcyjne oraz, że zostało wszczętych wiele dochodzeń, w szczególności w sektorach farmaceutycznym i telekomunikacyjnym, jak na przykład Google i Apple przeciwko Motorola. Komisarz dodał również, że nowym elementem w obszarze polityki antymonopolowej jest to, że już nie wystarczy być właścicielem patentów, ale że niezbędne jest uzyskanie licencji na korzystanie z patentu.

- **Jaka jest stanowisko komisarza dotyczące byłych monopolii w obszarze energii?**

Komisarz Almunia stwierdził, że energia jest kluczowym czynnikiem o ogromnym znaczeniu. Jeśli chodzi o stare monopole, które funkcjonują w UE, wiceprzewodniczący Almunia był zdania, że rola operatorów nie jest taka sama jak kiedyś, choć na niektórych rynkach ich rola jest nadal bardzo istotna z punktu widzenia polityki antymonopolowej (np. EDF we Francji - *EDF zarządza we Francji, czyli na swoim rodzimym rynku, 23 elektrowniami zasilanymi paliwami kopalnymi*). Dodał, że wysokie ceny za dostarczenie energii z USA wywierają dużą presję na głównych użytkowników energii oraz że Gazprom również sprawia problemy w tej dziedzinie. Energetyka ze źródeł odnawialnych to bardzo ambitny cel, ale wspieranie go musi być zapewnione na poziomie krajowym. Komisarz poinformował przedstawicieli parlamentów narodowych, że w Komisji będą omawiane w najbliższym czasie nowe inwestycje w energetykę jądrową, zauważając, że muszą one spełniać zasady antymonopolowe, oparte na art. 1.1 oraz 1.2 Traktatu, być zgodne z nowymi wytycznymi w sprawie pomocy państwa, mieć zapewnione finansowanie krajowe i realizować cele ochrony środowiska.

- **Jeśli chodzi o ustawę przyjętą w dniu 4 czerwca 2013 r. przez hiszpańskie Kortezy Generalne nt. Nowej Komisji Krajowej ds. Rynków i Konkurencji, jaka jest opinia komisarza w tej sprawie, zważywszy, że ta ustawa przewiduje powołanie jednolitego organu do spraw konkurencji?**

Komisarz Almunia stwierdził, że nie może dyktować państwom członkowskim, co należy robić i jak się organizować. Komisarz Neelie Kroes przedstawiła swoje uwagi, co do propozycji hiszpańskiej, wyrażając obawy odnośnie nadmiernej kontroli sektora telekomunikacyjnego.

Opracowała:

Dr Magdalena Skulimowska